

HARDENER 008 5609

Päiväys: 9.9.2010

Edellinen päiväys: 28.5.2008

1. AINEEN TAI VALMISTEEN JA YHTIÖN TAI YRITYKSEN TUNNISTETIEDOT**1.1 Kemikaalin tunnistustiedot****1.1.1 Kauppanimi**

HARDENER 008 5609

1.1.2 Tunnuskoodi

008 5609

1.2 Kemikaalin käyttötarkoitus**1.2.1 Käyttötarkoitus sanallisesti ilmoitettuna**

Maalaustyö

Tuotteen kuvaus: Kovete epoksimaaliin

1.3 Valmistajan, maahantuoja tai muun toiminnanharjoittajan tunnistustiedot**1.3.1 Valmistaja, maahantuoja tai muu toiminnanharjoittaja**

Tikkurila Oyj

1.3.2 Yhteystiedot**Postiosoite**

PL 53

Postinumero ja -toimipaikka

01301 VANTAA

Puhelin

(09) 857 71

Telefax

(09) 8577 6936

1.3.4 Käyttöturvallisuustiedotteesta vastaa

Tikkurila Oyj, Tuoteturvapalvelu, e-mail: productsafety@tikkurila.com

1.4 Hätäpuhelinnumero**1.4.1 Numero, nimi ja osoite**

Tikkurila Oyj, Ympäristö ja turvallisuus: (09) 857 71; Myrkytystietokeskus: (09) 471 977

2. VAARAN YKSILÖINTI

Syttyvää.

Syövyttävää, C

Terveydelle haitallista hengitettynä, joutuessaan iholle ja nieltynä. Syövyttävää. Ihokosketus voi aiheuttaa herkistymistä. Haitallista vesiliöille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä.

Tarkemmat varoitusetikettitiedot on esitetty kohdassa 15.1.

3. KOOSTUMUS JA TIEDOT AINEOSISTA**3.1 Vaaraa aiheuttavat aineosat****3.1.1****CAS-numero****EINECS****3.1.2****Aineosan nimi****3.1.3****Pitoisuus****3.1.4****Varoitusmerkki, R-lausekkeet ja muut tiedot aineosasta**

2855-13-2

220-666-8

Isoforonidiamiini

25 - 50 %

C; R21/22-34-43-52/53

1330-20-7

215-535-7

Ksyleeni

5 - 10 %

Xn; R10-20/21-38

100-51-6

202-859-9

Bentsyylialkoholi

25 - 50 %

Xn; R20/22

1477-55-0

216-032-5

m-Ksylyleenidiamiini

1 - 10 %

C; R20/22-35-43-52/53

100-41-4

202-849-4

Etylibentseeni

1 - 5 %

F, Xn; R11-20

4. ENSIAPUTOIMENPITEET**4.1 Erityiset ohjeet**

4.2 Hengitys

Liian suurelle liuotepitoisuudelle altistunut henkilö siirretään raittiiseen ilmaan ja pidetään levossa ja lämpimänä. Jos hengitys on vaikeutunut, annetaan tekohengitystä tai happea ja viedään lääkärinhoitoon.

HARDENER 008 5609

Päiväys: 9.9.2010

Edellinen päiväys: 28.5.2008

- 4.3 Iho**
Tuotteen saastuttamat vaatteet riisutaan välittömästi. Iho pestään vedellä ja saippualla, jonka jälkeen iho rasvataan. Suuret määrät tuotetta voi hätätapauksessa ennen pesua pyyhkiä liuottimeen kostutetulla kankaalla ja pienet roiskeet puhdistusemulsioilla tai ruokaöljyllä.
- 4.4 Roiskeet silmiin**
Silmä huuhdeltava välittömästi runsaalla vedellä n. 15 min. Yhteys lääkäriin.
- 4.5 Nieleminen**
Juodaan vettä tai maitoa. Ei saa oksetta. Mikäli on selvästi nieltä tuotetta, otetaan yhteys lääkäriin.

5. PALONTORJUNTATOIMENPITEET

- 5.1 Sopivat sammutusaineet**
Käytetään jauhe-, vaahto- tai CO₂-sammutusta. Pienet määrät voidaan myös sammuttaa tukahduttamalla.
- 5.2 Sammutusaineet, joita ei pidä käyttää turvallisuussyistä**
Sammutukseen ei tule käyttää pelkkää vettä, koska vesi voi levittää palavan nesteen paloa.
- 5.3 Erityiset altistumisvaarat tulipalossa**
Palossa muodostuu hajoamistuotteita sisältävää savua, jonka hengittämistä on vältettävä.

6. TOIMENPITEET ONNETTOMUUSPÄÄSTÖISSÄ

- 6.1 Ohjeet henkilövahinkojen estämisestä**
Tupakointi, kipinöivät työt, hitsaus tms. vahinkopaikan läheisyydessä keskeytettävä välittömästi. Vältettävä liuotehöyryjen hengittämistä ja huolehdittava alueen tuuletuksesta. Vältettävä ihokosketusta tuotteen kanssa.
- 6.2 Ohjeet ympäristövahinkojen estämisestä**
Tuotetta ei saa päästää viemäriin, vesistöön eikä maaperään.
- 6.3 Puhdistusohjeet**
Vuotanut neste imeytetään hiekkaan tms. imevään materiaaliin. Pienet määrät pyyhitään liuotepitoisella trasselilla tms. Jätteet kerätään ongelmajätteenä hävittämistä varten. Likaantunut alue pestään emäksisellä pesuliuksella.

7. KÄSITTELY JA VARASTOINTI

- 7.1 Käsittely**
Käsittely järjestetään siten, että ihokosketus tuotteeseen ja roiskeet silmiin voidaan välttää. Liuotehöyryt voivat muodostaa ilman kanssa räjähtävän seoksen. Liian korkeiden liuotehöyrypitoisuuksien muodostumisen estämiseksi käyttöpaikalle järjestetään riittävä ilmanvaihto. Tupakointi, avotulen teko, kipinöivät työt ja hitsaus käyttöpaikan lähistöllä on kielletty. Ruiskumaalauslaitteiston, sekoitusastioiden ym. maadoituksesta maadoitusjohtimin tulee huolehtia staattisen sähkön muodostumisen estämiseksi.
- 7.2 Varastointi**
Varastoidaan kuivassa, hyvin tuulettuvassa viileässä paikassa, erossa sytytyslähteistä. Pakkaus pidetään tiiviisti suljettuna ja erillään elintarvikkeista.

8. ALTISTUMISEN EHKÄISEMINEN JA HENKILÖNSUOJAIMET

- 8.1 Altistuksen raja-arvot**
- 8.1.1 HTP-arvot**
Ksyleeni	50 ppm (8 h)
Etylibentseeni	50 ppm (8 h)
m-Ksilyleenidiamiini	0,1 mg/m ³ (8 h)
	kattoarvo
- 8.1.2 Muut tiedot**
HTP = Haitalliseksi tunnetut pitoisuudet 2009

HARDENER 008 5609

Päiväys: 9.9.2010

Edellinen päiväys: 28.5.2008

8.2 Altistumisen ehkäiseminen**8.2.1 Työperäisen altistuksen torjunta**

Huolehdittava työpisteen riittävästä tuuletuksesta. Jos yleisilmanvaihto ei ole riittävä, on järjestettävä tehokas kohdepoisto tai, jos mahdollista, suoritettava työ ruiskumaalauskaapissa tai vastaavassa tarkoitukseen suunnitellussa tilassa.

Työntekijöiden työnopastus on suoritettava huolellisesti.

8.2.1.1 Hengityksensuojaus

Jos ilmanvaihto käyttöpaikalla on riittämätön, on käytettävä puoli- tai kokonaamaria varustettuna A-typin kaasunsuodattimella (ruskea), hionnassa P2 -tyypin hiukkassuodattimella. Ruiskumaalauksessa käytettävä yhdistelmäsuodatinta AP. Yhtäjaksoisessa pitkäaikaisessa työssä suositellaan käytettäväksi moottorikäyttöistä puhallinsuojainta tai eristävää suojainta (raitisilma- tai paineilmahuppua tms.)

8.2.1.2 Käsiensuojaus

Käytettävä hyväksytyjä kemikaalisuojakäsineitä. Sopiva suojakäsinemateriaali on esim. nitrilikumi. Ihovoiteen käyttö on suositeltavaa.

8.2.1.3 Silmiensuojaus

Käytettävä silmien- tai kasvonsuojainta.

8.2.1.4 Ihonsuojaus

Käytettävä tarkoitukseen sopivaa suojavaatetusta.

9. FYSIKAALISET JA KEMIAALLISET OMINAISUUDET**9.1 Yleiset tiedot (olomuoto, väri, haju)**

Värillinen, viskoosi neste, voimakas haju

9.2 Terveiden, turvallisuuden ja ympäristön kannalta tärkeät tiedot

9.2.2 Kiehumispiste/kiehumisalue 137 - 145 °C *)

9.2.3 Leimahduspiste + 25 °C *)

9.2.5 Räjähdysominaisuudet

9.2.5.1 Alempi räjähdysraja 1,0 til-% *)

9.2.5.2 Ylempi räjähdysraja 7,0 til-% *)

9.2.7 Höyrynpaine 0,7 kPa (20 °C) *)

9.2.8 Suhteellinen tiheys 1,03

9.2.9 Liukoisuus

9.2.9.1 Vesiliukoisuus Ei liukene

9.3 Muut tiedot

Suhteellinen haihtuvuus (BuAc=1) : 0,76 *)

*) = Ksyleeni

10. STABIILISUUS JA REAKTIIVISUUS**10.1 Vältettävät olosuhteet**

Liutehöyryt voivat suljetussa tai huonosti tuulettuvassa tilassa muodostaa ilman kanssa räjähtävän seoksen.

10.2 Vältettävät materiaalit

Säilytetään erillään hapettavista aineista sekä vahvoista emäksistä ja hapoista.

10.3 Vaaralliset hajoamistuotteet

Palaessa ja korkeassa lämpötilassa vapautuu haitallisia hajoamistuotteita.

11. MYRKYLLISYYTEEN LIITTYVÄT TIEDOT**11.1 Välitön myrkyllisyys**

Katso kohta 11.5

11.2 Ärsyttävyys ja syövyttävyys

Syövyttävää.

HARDENER 008 5609

Päiväys: 9.9.2010

Edellinen päiväys: 28.5.2008

- 11.3 Herkistyminen**
Sisältää isoforonidiamiinia ja m-ksylyleenidiamiinia. Ihokosketus voi aiheuttaa herkistymistä.
- 11.5 Kokemusperäinen tieto vaikutuksista ihmisiin**
11.5.1 Hengitysaltistus
Tuotteesta haihtuvien liuotehöyryjen tai ruiskutussumun hengittäminen voi ärsyttää hengityselimiä ja limakalvoja sekä aiheuttaa päänsärkyä ja huonovointisuutta. Pitkäaikainen suurten pitoisuuksien hengittäminen vaikuttaa huumaavasti ja voi aiheuttaa hermostollisia oireita, kuten väsyneisyyttä, hermostuneisuutta ja unen häiriöitä.
11.5.2 Ihokosketus/Roiskeet ärsyttävät voimakkaasti. Toistuva vähäinenkin ihokosketus poistaa ihoa suojaavan rasvakerroksen ja aiheuttaa ärsytysihottumaa.
11.5.3 Muut vaikutukset -

12. TIEDOT KEMIKAALIN VAARALLISUUDESTA YMPÄRISTÖLLE

- 12.1 Ekotoksisuus**
12.1.1 Myrkyllisyys vesieliöille
Isoforonidiamiini: LC50 = 110 mg/l, seeprakala, 96 h. EC50 = 44 mg/l, vesikirppu, 24 h; haitallista. EC50 = 37 mg/l, viherlevä, 72 h; haitallista.
- 12.3 Pysyvyys ja hajoavuus**
12.3.1 Biologinen hajoavuus
Isoforonidiamiini: 8 %, EY 79/831, huonosti hajoavaa
- 12.4 Biokertyvyys**
Isoforonidiamiini: oktanoli/vesi jakaantumiskerroin log Pow = 0,79
- 12.6 Muut haitalliset vaikutukset**
Maalituotteita tulee aina käsitellä huolellisesti, eikä niitä saa päästää maaperään, viemäriin tai vesistöön.

13. JÄTTEIDEN KÄSITTELYYN LIITTYVÄT NÄKÖKOHDAT

- 13.1 Hävitettävä tuote**
Jätteet kerätään ja hävitetään jätehuoltoviranomaisten hyväksymän jätehuoltosuunnitelman mukaisesti. Nestemäinen jäte tulee toimittaa ongelmajätteiden keräily pisteeseen tai muulle vastaavaan paikkaan ongelmajätteenä käsiteltäväksi. Nestemäisen jätteen EWC jättekoodi esim. 08 01 11 (maali- ja lakkajätteet, jotka sisältävät orgaanisia liuottimia tai muita vaarallisia aineita). Liuotin vapaa, kovettunut maali- ja maalausjäte voidaan yleensä toimittaa kaatopaikalle.
- 13.2 Pakkausjäte**
Tyhjät, kuivat myyntipakkaukset voidaan toimittaa järjestettyyn pakkausten kierrätykseen tai tällaisen mahdollisuuden puuttuessa yleiselle kaatopaikalle.

14. KULJETUSTIEDOT

14.1	YK-numero	2733
14.2	Pakkausryhmä	III
14.3	Maakuljetukset	
14.3.1	Kuljetusluokka	3 (8)
14.3.3	Rahtikirjan mukainen nimitys	AMIINIT, PALAVAT, SYÖVYTTÄVÄT, N.O.S. (isoforonidiamiini, ksyleeni)
14.4	Merikuljetukset	
14.4.1	IMDG-luokka	3 (8)
14.4.2	Oikea tekninen nimi	AMINES, FLAMMABLE, CORROSIVE, N.O.S. (isophorone diamine, xylene)
	Merta saastuttava aine	ei
14.4.3	Muita tietoja	EmS: F-E,S-C
14.5	Ilmakuljetukset	
14.5.1	ICAO/IATA-luokka	3 (8)

HARDENER 008 5609

Päiväys: 9.9.2010

Edellinen päiväys: 28.5.2008

14.5.2 Oikea tekninen nimi AMINES, FLAMMABLE, CORROSIVE, N.O.S. (isophorone diamine, xylene)

15. LAINSÄÄDÄNTÖÄ KOSKEVAT TIEDOT**15.1 Varoitusetiketin tietoja****15.1.1 Valmisteen varoitusmerkin kirjaintunnus ja varoitusmerkin nimi**

C Syövyttävä

15.1.2 Varoitusetikettiin merkittävien aineosien nimetIsoforonidiamiini
M-ksylyleenidiamiini
Ksyleeni
Bentsyylialkoholi**15.1.3 R-lausekkeet**R10 Syttyvä.
R20/21/22 Terveydelle haitallista hengitettynä, joutuessaan iholle ja nieltynä.
R34 Syövyttävää.
R43 Ihokosketus voi aiheuttaa herkistymistä.
R52/53 Haitallista vesiliöille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä.**15.1.4 S-lausekkeet**S23 Vältettävä liuotehöyryn/ruiskutussumun hengittämistä.
S24 Varottava kemikaalin joutumista iholle.
S26 Roiskeet silmistä huuhdeltava välittömästi runsaalla vedellä ja mentävä lääkäriin.
S29 Ei saa tyhjentää viemäriin.
S36/37/39 Käytettävä sopivaa suojavaatetusta, suojakäsineitä ja silmien- tai kasvonsuojainta.
S38 Kemikaalin käyttö edellyttää tehokasta ilmanvaihtoa tai sopivaa hengityksensuojainta.
S45 Onnettomuuden sattuessa tai tunnettaessa pahoinvointia hakeuduttava heti lääkärin hoitoon (näytettävä tätä etikettiä, mikäli mahdollista).**16. MUUT TIEDOT****16.1 Kohdissa 2 ja 3 mainittujen R-lausekkeiden koko teksti**R11 Helposti syttyvä.
R20 Terveydelle haitallista hengitettynä.
R10 Syttyvä.
R20/21/22 Terveydelle haitallista hengitettynä, joutuessaan iholle ja nieltynä.
R34 Syövyttävää.
R43 Ihokosketus voi aiheuttaa herkistymistä.
R52/53 Haitallista vesiliöille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä.
R20/21 Terveydelle haitallista hengitettynä ja joutuessaan iholle.
R20/22 Terveydelle haitallista hengitettynä ja nieltynä.
R21/22 Terveydelle haitallista joutuessaan iholle ja nieltynä.
R35 Voimakkaasti syövyttävää.
R38 Ärsyttää ihoa.**16.4 Lisätiedot**Tikkurila Oyj, Tuoteturvapalvelu
Puh. (09) 857 71
Fax (09) 8577 6936
E-mail: productsafety@tikkurila.com**Allekirjoitus**

a.j/niear